

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De vacatione beneficij per renunciationem. punct. 2

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

pun. de vicariis perpetuis, & temporalibus diximus. Tertius est si beneficium sit situm in Ecclesia non numerata. Nam tunc morte beneficiarii non permanet beneficium, sed spirat, & cessat, vt expressè habetur in c. dilecto. 25. vers. preterea. de prebendis; & late docet Gonzalez. gloss. 9. §. 3. à n. 9. Vbi concludit neque hæc beneficia reseruari possit, neque resignari, neque ad superiorem ob negligentiam in providendo deuolui. Quia non vacant, sed cum electo nascuntur, & cum defuncto pereunt, consentiunt Garc. n. 17. Barbosa supra.

P V N T V M II.

De vacatione beneficij per renunciationem.

VAcate beneficium per renunciationem compertum est apud omnes doctores ex toto rite de renunciat. in decretalibus sexto, & in eodem. quia renunciatio beneficio ceditur. Sed qualiter hæc contingat examinare pergitur,

§. I.

Quæ sit renunciatio, quotuplex, & quæ causæ ad eius valorem requirantur,

- 1 Statuitur definitio renunciationis,
- 2 Quotuplex est renunciatio, seu resignatio tacita, & expressa.
- 3 Expressa alia simplex, alia sub conditione.
- 4 Plures sunt causæ honestas resignationem.
- 5 Expenditur constitutio r. v. in hac parte.
- 6 Expendantur causæ ibi appositæ.
- 7 Ex supradictis causis potest ordinarij resignationes admittere, duplici tamen conditione.
- 8 In resignatione ex causâ permutationis non est necessarium seruare supradictas causas, & conditiones.

Renunciatio est cessio, seu depositio beneficij proprii: sic Rebuff. in praxi benef. 3. p. tit. de resignat. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 7. cap. 19. quest. 1. Dixi esse cessationem, seu depositio-nem: quia renunciatio cedit & deponis ius, quod in beneficium habes, ita vt liberè alteri conferri possit; quæ de causâ tuam debet esse beneficium; nam alienum deponere non potes.

Duplex est resignatio, alia tacita, alia expressa. Tacita est, quæ ex iuris dispositione inducitur ob actum contrarium receptioni, vt si matrimonium contrahas, religionem proficaris, militiam nomen dederis: cum enim his actibus ipso iure vacatio beneficij annexa sit, absque vlla alia declaratione eos præstans censetur beneficium dimittere. De resignatione per matrimonium, & ingressum religionis infra erit sermo. De resignatione per militiam secularum, nihil aliud dicendum occurrat, nisi quod illa assumpta beneficio ipso iure vacent, tanquam assumpto statu incompatibilis. Gloffa in cap. vlt. de Clericis non residens, verbo reddiderit. Flamin. de resign. l. 1. g. 1. n. 21. Gonzalez. gloss. 15. n. 54. Julius Clarus præd. §. sine. 9. 7. 3. n. 6. Barbosa allegat. 57. n. 16. & alij.

Expressa verò resignatio est, si verbis expressis beneficium deponas; sic Rebuff. supra tit. de resignat. Flamin. Paris. lib. 1. de resignat. quest. 1. Azor. quest. 2. Lessius lib. 2. capit. 34. dub. 35. n. 189.

Ritus hæc expressa resignatio duplex est. Simplex, seu pura, & conditionalis; sic relati doctores. Simplex, seu pura resignatio est si nulla adiecta conditione beneficium deponas. Conditionalis contra si aliqua adiecta conditione beneficium dimittis. Hæc autem eaditio multiplex esse potest. Primum si ea conditione resignes, vt beneficium Titio conferatur. Ec hæc vocatur simplex resignatio in fauorem. Secundò si resignes eadem conditione, vt regredi ad beneficium possis. Tertio si ea conditione dimittis, vt tibi fructus ex toto, vel ex parte reddantur, vel aliqua pensio ex beneficio soluatur. Quarto si resignes beneficium ea conditione, vt alter aliud simile, vel dissimile beneficium in tui fauorem resignet, quæ resignatio vocatur permutatio; quia tuum beneficium cum alterius beneficium permutas, & alter similiter tecum, continetque duplicem resignationem conditionalem.

Causæ autem requiritæ ad honestandam resignationem plures sunt vt tradunt Ioano Andreas Abbas & alij in cap. nisi cum pridem de renunciat. per textum. ibi, nempe conscientia etiam ob quod beneficio venires ptiandus, debilitas corporis, seu impotentia, scientiæ defectus, plebis malitia, grauis aliorum offensio, capitales inimicitia, æris intemperies, censura aliqua, vel irregularitas, à qua liberari commode non potes. Quia aliquo horum impedimentorum ligatus, munera beneficij præstare rite non vales. Successu tamen temporis aliæ causæ minoris momenti renunciationem honestant; ex eo namque quod beneficio multo tempore inseruietis, admittitur à Pontifice resignatio. Item si in fauorem alicuius resignes: solus enim fauor alteri factus præstat sufficientem honestatis cau-

sam, si habiles aliunde, vnde viuere possis. Azor. 2. p. instit. moral. l. 7. c. 19. q. 3.

Verum Pius V. in sua constitutione §. 8. quæ incipit Quanta ecclesie Dei. edita Kalend. April. 1. 68. quam referet Quarana in sum. Bullar. verbo beneficiorum resignationes. Vgolin. de test. episc. cap. 50. §. 18. num. 3. Flamin. de resignat. lib. 5. quest. 6. num. 2. varias causas apponit, ex quibus, & non aliis possunt episcopi, alique facultatem habentes recipere, & admittere resignationes; nempe illum rudi matrat, qui aut senio coactus, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vicijati, aut criminati obnoxij, censurisque ecclesiasticis irretiti, aut nequiores, aut non debent Ecclesie, vel beneficio inferuire, seu qui vnum, aliud, vel plura beneficia obtinuerit, vel quos ad aliud conuenerit promoueri. Religionem quoque ingressi, vel matrimonium contracturi, si (tatum postea in re ipsa exequantur. Denique cum quis ex aliis causis acciderit, qui constitutione faciens recordationis Innocentij Papæ tertij de dimittendis cathedralibus Ecclesiis edita continentur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficij residere secuti, sed neque horum vllus sacro ordini mancipatus nisi religionem ingressus valeat vltimo modo beneficium, vel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit, quo in vita possit commode sustentari.

Prima igitur causa, ex qua ordinarij simplicem resignationem admittere possunt, est, cum beneficiarius est senio coactus, quæ causa etiam iure communi stabilita erat in cap. nisi cum pridem de renunciat. Qui autem senio coactus dicatur iudicis arbitrio remittitur, spectata personarum qualitate, & earum complexione, vt bene probat Menoch. de arbitrar. casu 56. præcipue num. 3. Flamin. de resignat. lib. 5. quest. 6. numero 11. August. Barbosa 3. part. de potest. episc. alleg. 69. num. 31. Azor. 2. p. instit. moral. l. 7. cap. 17. quest. 5. & alij. Secunda causa est, cum beneficiarius incommoda vale tudine vitur, quæ similiter iudicis arbitrio relinquitur; vt tradit Azor supra. Menoch. casu 60. à n. 3. Barbosa numero 34. Tertia est si beneficiarius corpore ita impeditus taliter, vt commode præstare non possit id ad quod ratione beneficij tenetur, veluti si lepra, paralysij, morbo gallico, comitiali, alioue contagioso, seu periculoso laborat. Flamin. de resignat. lib. 5. quest. 6. num. 31. Azor dicta 9. 5. Barbosa alleg. 69. num. 35. Quarta est, si beneficiarius corpore vitatus sit v. g. si sit cæcus, claudus, mutus, surdus, aut alio quouis corporis membro abscisso, contracto, vel deformato, quod ostendit suscipiendos impedire. Flamin. d. quest. 6. num. 33. Azor. dicta quest. Barbosa num. 36. Quinta est, si criminati sit obnoxius, ob quod possit beneficio priuari, nempe vitio simonia, homicidij, adulterij, sodomitæ, concubinitus, perijurij, blasphemæ. Azor. ibi Flamin. à num. 51. Barbosa num. 37. Sexta est si sit censuris ecclesiasticis irretitus, quarum absolutionem obtinere facile non possit. Azor. supra. Flamin. num. 23. Barbosa num. 39. Septima, si nequit, aut non debet beneficio inferuire. Præcisè patris exempla sunt, si sit banicitus, relegatus, dæmoniacus, mutus, illiteratus, an alia quouis irregularitate indispensabili affectus. Secundæ partis exempla sunt, si turpiter, & scandalose viuat. Azor. supra. Flamin. dicta quest. 6. num. 91. Barbosa num. 40. Octauo, si resignans aliud beneficium, vel plura obtineat ad sui congruam sustentationem sufficientia: quia quilibet beneficiarius vno tantum beneficio contentus esse debet. Azor. supra. Barbosa num. 41. Flamin. num. 108. Nono, si beneficiarius ad aliud beneficium ad sui sustentationem sufficiens promouatur, maxime si sit beneficium incompatible: quia tunc quæsi ex necessitate resignationem præstat. Flamin. l. 3. quest. 6. num. 157. Barbosa num. 42. Azor. 2. quest. 5. Decima, si religionem ingressus est, aut matrimonium contracturus, dummodo tamen re ipsa exequatur. Flamin. n. 163. Barbosa num. 43. Azor. supra. Est tamen differentia maxime notanda in resignatione facta ob ingredientibus religionem, vel matrimonium contractibus, quod beneficium resignatum ob ingressum religionis, non potest prouideri, quouque professio lequatur, at resignatum ob matrimonium contractendum, illo contracto statim beneficium prouideri poterit. Flamin. & Barbosa supra. Adde ex plurimum sententia ingressum religionis non sumi ibi pro habitu susceptione, sed pro possessione. Quapropter ab huiusmodi causis non potest resignare beneficium, nisi qui iam est in protecta ad professionem, & quasi mortaliter inuitabilem. Garc. 1. part. de benefic. c. 9. num. 15. Vnde cum, si ob capitales inimicitias nequit, aut non audet beneficiarius in loco beneficij residere. Azor. dicta quest. 5. Flamin. num. 169. Barbosa num. 44. Tandem si adest aliqua causa ex relatis ab Innocent. III. in cap. nisi cum pridem, sufficienter resignationem honestabit. Azor. supra.

Ex his igitur causis licet ordinarij resignationes simplicem, seu puras admittere, duabus tamen conditionibus seruatis. Prima, vt beneficiarius si sacris ordinibus initiatus sit, habeat aliam res, vnde commode viuere possit. Secunda, ne beneficium resignatum conferatur ordinarij, aut resignantis consanguineis, affinis, vel familiaribus etiam per circuitum, quia tacite presumetur resignatio non simplex, sed conditionalis, seu facta in fauorem. Sic Pius V. in supradicta sua constit. Adhuc ita

men hanc constitutionem, quoad hanc secundam conditionem non videtur vni receptam, sed potius à principio fuisse ab ea suppletam. Garcia 11. *par. de benef. cap. 3. num. 270.* August. Barbofa allegat. 69. num. 48. & consequenter nec pœnas ob hanc causam ibidem impositas. Quod si ordinarius abque aliqua ex supradictis causis resignationem admittat, nulla est admissio, nullam tamen pœnam obinde ipso iure incurrit. Flamin. lib. 5. dicta q. 6. n. 215. Vgolin. de potest. Episc. c. 50. §. 18. n. 6. Barbofa allegat. 69. n. 46.

8 Sed est dubium, an supradictæ causæ, & conditiones seruandæ sint in resignatione facta ex causa permutationis?

Credo non esse necessario seruandas; quia in permutatione non est locus fraudi, sicut in resignatione simplici; cum permutatio beneficiorum reciproca beneficij resignationem contineat, eaque de causa in supradicta constitutione Pij V. expressè permittuntur permutationes beneficiorum, vel officiorum iuxta canonicas sanctiones, & Apostolicas constitutiones; quæ autem hæc sunt, tradit Azor. 2. *par. in fin. lib. 7. c. 26. q. 26.* & iuxta dicemus

S. II.

Quæ beneficia, & coram quo superiore renunciarî possunt.

- 1 Superioris auctoritas semper necessaria est.
- 2 Resignationem sub conditione solus Pontifex admittit potest, simplicem ordinarius. Et quis hic ordinarius sit.
- 3 Vicarius Episcopi non habet potestatem admittendi resignationes, nisi ei concedatur.
- 4 Capitulum sede vacante hanc potestatem habet.
- 5 Omnia beneficia, esto reseruatâ sint, possunt purè & simpliciter resignari coram ordinario.
- 6 Qualiter beneficium, ad cuius titulum es ordinatus, resignare potes.
- 7 Beneficium, quo per delictum es priuatus, vel venis priuandus; plures censent te resignare non posse.
- 8 Beneficium, quo priuandus venis, resignare poteris absolute.
- 9 Item in fauorem.
- 10 Extenditur, esto alius tuum beneficium impetrasset in eorum priuationis.
- 11 Apponitur limitatio, nisi scires impetrationem ab alio factam sed non admittitur.
- 12 Extenditur doctrina ad resignationem ex causa permutationis.
- 13 Quid dicendum de beneficiis, quibus ipso iure per delictum priuatus es?

1 **C**eterum est superioris auctoritatem necessariam esse ad resignationem; siue resignatio sit pura, siue sub conditione. constat ex c. *admonet. c. ult. de renunciat.* Ratio autem huius decreti ea est, ne beneficia Ecclesiastica reuertantur bona patrimonialia, de quibus liberè beneficiatus potest disponere, & ne debito minuito, etiam acquirit Ecclesia priuatus. Quod si aliquis absque auctoritate superioris beneficium renunciet, renunciatio non tenet, nec beneficium vacat etiam quoad resignantem; sed potest beneficium administrare, quouique in pœnam delicti commissi beneficio priuatur à superiore, vt verè priuati potest. Ab hac doctrina excipiendum est ius ad beneficium præsentatione, nominatione, seu electione, aut collatione non acceptata acquiritur, cui propterea auctoritate cedere potes. Quia non cedis beneficio, sed iuri ad illud. Idemque est de cessione iuris in beneficio litigioso; quæ omnia latius dicemus *in ult. de relig. disp. de simonia. punct. 17.*

2 Si sub conditione resignatio fiat, solus Pontifex eam admittit potest, vt tenent omnes doctores (excipe resignationem ex causa permutationis, quæ ab ordinariis potest expediri). Ordinarij namque solum possunt simplicem, & puram resignationem admittit ex causis superius allegatis, vt in supradicta constitutione Pij V. cauetur, alioquin simoniam contractent.

3 Qui autem sit hic superior ordinarius, qui has resignationes simplices admittit potest? Respondeo eum esse, qui potestatem habet instituendi, & destituendi. Quia renunciatio beneficij est quædam beneficij depositio. Debet ergo fieri coram eo, qui deponendi à beneficio potestatem habeat. Quocirca si ad inferiorum Episcopo competat beneficij collatio, qui tamen à beneficio beneficiatum amouere non potest, non poterit coram illo fieri beneficij resignatio. sic Gloss. *cl. m. 1. de renunciat. & Panor. in c. admonet. de renunciat.* Azor. 2. *par. in fin. lib. 7. c. 19. q. 7.* August. Barbofa allegat. 96. n. 4. & multis allegatis Garcia 11. *par. de benef. c. 3. §. 1. n. 251.*

4 Hinc fit vicarium Episcopi non habere potestatem admittendi resignationes, nisi ei ab Episcopo expressè concedatur; quia non habet potestatem amouendi clericum à beneficio *cap. 2. de vicarij officio. in c. & multis relatis docet Garcia 11. par. de benef. cap. 3. num. 255.* Barbofa allegat. 54. num. 66. Quod adeo re-

rum est, vt esto illi concessa sit potestas conferendi beneficia, non censatur concessa potestas admittendi resignationes; aut contra, quia sunt diuersa. Barbofa *supra. num. 67.* Garc. 11. *p. c. 3. num. 163.*

4 Fir secundo capitulum sede vacante potestatem habere admittendi resignationes purè factas; quia succedit Episcopo in omnibus, quæ sunt iurisdictionis ordinariæ, exceptis casibus à iure expressis. Cum autem admissio resignationis pertineat ad Episcopi iurisdictionem, neque inueniatur in iure excepta capitulo, sit sanè ad ipsum pertinere. Flamin. lib. 7. *de resign. q. 23. n. 20.* Azor. 2. *par. lib. 7. c. 19. q. 7.*

5 Si vero de beneficiis resignandis loquamur, omnia beneficia siue reseruatâ sint, siue non, possunt purè, & simpliciter coram ipsis resignari. Nam licet ordinarij beneficia reseruatâ prouidere non possint, eorum tamen resignationes optime possunt admittit. Quia nullibi est prohibitum. Et sic possunt ordinarij à beneficiis reseruatâ clericis delinquentes amouere, ita possunt eorum beneficiorum resignationes admittit. Flamin. lib. 7. *de resignat. q. 14. n. 5.* Aug. Barbofa allegat. 69. n. 23. Azor. 2. *par. lib. 7. q. 9. c. 26.* Item possunt beneficia iuris patronatus, inconsulto patrono, coram ordinariis resignari, non tamen prouideri; quia in resignatione pura non præiudicatur patrono, bene tamen in collatione. Azor. *dicto lib. 7. c. 25. q. 4.* Beneficio item litigioso cedere potes gratia, & fauore colligantis, quia hac cessione licem extinguis. Non tamen potes in alium transfere, donare, aliquo modo cedere, iuxta *text. in c. 2. ne lite pendente in c. & tradit Azor. 2. par. lib. 7. c. 25. q. 3.*

6 Quocirca solum de duplici beneficio est aliquis difficultas, an resignari possit? Primo de beneficio, ad cuius titulum sacer ordinatus es. Secundo de beneficio, quo ratione delicti es ipso iure priuatus, vel venis priuandus: Et quoad primum regula certissima est; si non habes vnde te sustentare possis, nullam esse resignationem, nisi hac qualitate expressa; quia est expressè contra Trident. *sess. 21. cap. 2. de reformat.* Quod non solum habet vetum in resignatione facta coram ordinario, sed etiam in manibus Pontificis. Nam concilium absolute loquitur, neque Pontifex præsumendus est velle decreto ita prudenti derogare.

Quod si de facto habes vnde commodè viuere possis, vel beneficium cum pensione sufficienti ad te sustentandum resignes, iam videris intentioni concilij satisfacere. Ergo poteris tunc beneficium resignare, quin exprimas fuisse ad illius titulum ordinatum. Aliqui hoc concedunt, sed immerito. Nam licet satisfactum sit concilij, non tamen eius dispositio. Adde neque intentioni concilij fuisse satisfactum, non enim concilium mentionem illius qualitatis expostulauit in resignatione faciendâ eo solo sine, vt ordinatus haberet vnde commodè viuere posset, sed etiam vt ita firmiter haberet, vt non posset se ea commoditate priuare; quare amittens resignationem beneficij, ad cuius titulum ordinatus es, poterit loco beneficij patrimonium, vel pensionem subrogare, ita vt inualida sit illius alienatio; sicut est inualida alienatio beneficij ad cuius titulum es ordinatus. Quæ omnia fieri non possunt nisi in resignatione illam qualitatem exprimas; tenet ergo eam exprimere, tametsi aliunde habeas vnde te sustentare, possis, sic Garcia *de benef. 2. p. c. 5. per totum, specialiter de n. 214.* August. Barbofa allegat. 19. n. 35.

7 Quoad secundum de beneficio, quo es ipso iure priuatus ob delictum, vel venis priuandus, non de iure doctores, qui sentiant in vtroque casu te non posse tale beneficium resignare in fauorem, bene tamen posse absolute, & simpliciter resignare. Quia in resignatione simplici, & pura, nullum videtur prouidendi fieri præiudicium. Fir tamen ex resignatione conditionali, cum ex illa obligetur prouidere beneficium secundum voluntatem resignantis; & posito delicto, factâque priuatione liberè prouisurus esset.

8 Cæterum vt cum distinctione procedamus, prius dicendum est de beneficio, quo per delictum venis priuandus, deinde de beneficio, quo ipso iure priuatus es. Et quidem te posse beneficium, quo priuandus venis, resignare purè, & simpliciter ante priuationem, sed omnes doctores firman, cum Glossa *in c. 2. vt lite pendente lib. 6.* vt videtur est apud Ioann. Gucci. *lib. 3. canon. quest. cap. 5. d. num. 29.* Couart. *in l. m. si furiosus de homicidio 2. p. rel. §. 3. n. 7.* Flamin. *lib. 3. de resignat. q. 16.* Garcia 1. *par. de benef. 3. d. n. 62.* Ratio est superius dicta; quia nemini præiudicium caulas, cum beneficium prouidendum remittis, imo tibi gratum haberi potest, quod priuationem futuram præuenis. Quapropter si accusatus sis de homicidio, perjurio, aliove crimine, ob quod beneficio priuandus esses, posses ante priuationem ipso facto beneficio cedere quia non cedis beneficio litigioso, sed beneficio ritè, & pacificè possessio esse ex timore priuationis futuræ ob crimen commissum: sic relati doctores.

9 Quod autem in supradicto casu possis beneficium in fauorem resignare, docent Ioann. Gucci. Couart. Flamin. & Garcia *supra.* & alij apud ipsos. Et ratio est efficax, quia regulariter cuiuslibet datum est proprium beneficium resignare in fauorem; sed ob commissum delictum hæc potestate non reperitur priuatus, cum non reperitur priuatus ipso beneficio. Ergo poterit

poterit illud in fauorem alterius resignare. Neque obstat ex hac resignatione praedictum prouenire ordinario, eo quod impediatur a libera illius prouisione: quia hoc praedictum est per accidens; & non spectandum, cum iure tuo utaris. Neque ad valorem huius resignationis requiritur expressio criminis, quo ligatus es. Quia nullibi cauetur talis expressio, vt aliis relatis docet Garc. 1. p. de benef. c. 3. n. 120. quamuis alij contra teneant, sed absque firmo fundamento.

10 Extende supradictam doctrinam, etiam si alius tuum beneficium impetrasset in euentum priuationis. Quia hac impetratio non impedit, quin tu vti possis iure, & potestate, quam habes beneficium resignandi; si quidem ipse impetrans ius habet ad beneficium non absolute, sed sub conditione, quod illo priuatis: potes ergo positionem huius conditionis impedire renuncians beneficio. Neque obinde dici potes te tollere ab impetrante ius quaesitum, cum non sit illi quaesitum, nisi in euentum conditionis. sic Couart. dicta clement. si furiosus. 2. p. §. 3. n. 7. Ioann. Gutierrez dicto cap. 5. num. 39. Thom. Sanchez in praecipua decal. lib. 2. cap. 26. num. vlt. Garcia 1. p. de benef. cap. 3. num. 72.

11 Limitant hanc extensionem plures doctores, quos refert, & sequitur Gutierrez dicto lib. 2. canon. quas. cap. 5. a num. 41. & 42. casu quo scitis impetrationem ab alio factam. Nam tunc fraudulenter procedis resignans beneficium, praecipue si non in fauorem alicuius, sed absolute resignationem faceres; quia conueniens solum resignare ad impediendam alterius impetrationem. Non igitur hac resignatio valere debet in praedictum impetrantis: & fauet text. in cap. 2. de renunciat. in 6. vbi habes renem prabendam, & credens pinguem breui vacaturam, sciens tertium alium obtinisse a Pontifice indultum pro prima vacatura, suam resignauit, vt in ea ille tertius provide- retur, ipse vero resignans pinguiorem breui vacaturam obtine- ret. Et Pontifex respondit, quod confido de praedicta fraude resignantis, expectans Apostolicus omnia prabenda sic resignata provideatur in prabenda secundo vacatura, & resignans carcat prabenda habita, & ambita. Ergo resignans animo, & intentione impediendi impetrationem alterius, fraudem committit. Ergo non impedit ius alterius.

Sed hac limitatio probanda non est. Non enim dici potest fraudem committere suo iure utens, vt licet ex animo peruerso renunciationem faceret, solum in animo adesset malitia, sed non in effectu. Neque casus d. cap. 2. vtget. Nam concessio expectatiuae tibi facta fuit pro prabenda primo vacatura, rebus ordinario cursu succedentibus, non pro prabenda ex industria, & ex malitia vacante, ac proinde posita malitiosa, & fraudu- lenta vacatione non ponitur conditio requisita, vt habens gra- tiam expectatiuae teneatur illa vti, ac proinde renunciatio frau- dulenta, esto valida sit, non praedictae expectanti. Secus vero est in praesenti casu, vbi renuncians beneficio, quod times ob- delictum tibi esse auferendum. Nam esto neceas impetranti illud in euentum priuationis; quia impedis, vt purgetur con- ditio, sub qua ei concessum est. Non tamen ex hoc nocumen- to, quod per accidens sequitur, impediti potes iure quod habes renunciandi: & ita tenet Couart. in dicta clement. si fu- riosus. de homicidio 2. part. §. 3. num. 7. Plaza de delict. cap. 11. num. 10. & aliis relatis Garcia 1. p. de benef. cap. 3. nu- mero 84.

12 Secundo extendenda est supradicta doctrina ad renun- ciationem ex causa permutationis; si quidem delictum non im- pedit, quin beneficium resignandum, & permutandum tuum sit. Quod si dicas impedire delictum commissum, quod nouiter beneficium acquiras, quia te infamem, & irregularem consti- tuit, & consequenter impedire resignationem ex causa permuta- tionis, quia hac consistit in depositione proprii beneficii, & acquisitione alterius. Facile respondere poteris, si aduersas non quodlibet crimen, ob quod beneficio priuandus venis, te con- sultare infamem, & irregularem, ac proinde neque incapae- tem beneficii acquirendi: sed gratis concessio quod nouiter be- neficium non acquiras, non inde inferitur resignationem ex causa permutationis non valere, quia qui tecum beneficium permutat, in culpa non est, quominus tibi beneficium trans- feratur, ac proinde tibi imputari debet, quod beneficium de nouo non acquiras. Ergo resignatio debet subsistere; & ita tenet, aliis relatis, Garcia dict. 11. p. de benef. cap. 3. a nu- mero 67.

13 Maior difficultas est de beneficiis, quibus ipso iure pri- uatus es ob delictum, an inquam hac ante sententiam declara- toriam criminis possis resignare, & permutare? Sed huic diffi- cultati, tract. 4. de fide. disp. 4. punct. 5. satis fecimus: ibi enim di- ximus, attenta communi sententia, nec resignari in fauorem, nec permutari posse, quia sunt Sedi Apostolicae reserua- ta: sed concessio quod resignati possint, aut permutari, eo quod ante sententiam declaratoriam criminis non videaris titulo, neque do- minio beneficiorum priuari. Facta tamen declaratione resignatio, & permutatio facta rescinditur, & nulla redditur, ac si a puncto commissi delicti nulla fuisset declarata. Sic vltra relatos ibi tenet Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 3. num. 190. Aduertit tamen Garcia 1. p. de benef. c. 3. num. 117. horum beneficiorum resignationem va-

lidam esse, si fiat in fauorem ex clausulis generalibus apponi so- litis, siue praemissio, siue alio quouis modo vacet, dummodo alteri non sit quaesitum in tali beneficio. Nam verum est vacare be- neficium ex resignatione, vel alio modo, scilicet priuatione; ne- minique esse ius quaesitum.

S. III.

Qui possint beneficia renunciare.

- 1 Omnibus licet beneficia renunciare.
- 2 Excipitur clericus in sacris, si non habet aliunde unde com- mode viuat.
- 3 Secundo excipitur infirmus, nisi post resignationem approba- tam vixerit 20. dies ex reg. Cancell.
- 4 Neque sanus, nisi illud tempus vixerit, resignare poterit.
- 5 Comprehendit dicta regula quemlibet exemptum.
- 6 Et quemlibet resignationem, seu cessionem.
- 7 Esto coram legato Pontificis facta.
- 8 Et cuiuscunque beneficii sit.
- 9 Item esto resignatio facta sit per procuratorem.
- 10 Qualiter dies computentur.
- 11 An reputari debeant incepti pro completis.
- 12 Minor 25. annis non prohibetur resignare.
- 13 An concedenda illi sit restitutio in integrum.
- 14 Trident. decretum scilicet 25. c. 10. de regularib. habeat locum in resignatione beneficiorum facta a nouitio. Affirmat plures.
- 15 Probabilius est oppositum.
- 16 Quid dicendum si non habeat aliunde, ex quo vivere possit, vel fuisse ad illius ritulum ordinatus.
- 17 Ante suspensionem habitus non potes beneficium resignare, si aliunde non habes unde viuas, vel fuisse ad illius ri- tulum ordinatus.
- 18 Proximus professioni bene poteris.

1 Regula est per se omnibus licere beneficia resignare iusta causa intercedente, nisi specialiter prohibeantur, quia cuiuslibet datum est suo iuri sponte cedere. Quapropter iudicandum est quibus a iure prohibeatur resignatio, vt inde constet quibus licita resignatio sit.

2 Primo prohibetur resignatio beneficii clerico in sacris constituto, si non habet aliunde, ex quo spectata eius qualitate decenter sustentetur, tamen ad illius beneficii ritulum non fuerit ordinatus. Habetur expressio in constitutione Pij V. §. 2. que incipit, Quanta Ecclesia Dei. Et licet hac constitutio solum de resignatione facta coram ordinario loquatur, habet tamen locum in resignatione in curia, vbi nulla resignatio admittitur, nisi cum clausula, quod resignans habeat unde commodè vi- uere possit. Quod qua ratione intelligendum sit, arbitrio pri- uentis relinquunt spectata resignantis qualitate, sic Garcia 1. p. de benef. cap. 3. n. 198. Aloysius Riccius resolu. 272. in fine. August. Barbosa alleg. 19. n. 40.

3 Secundo infirmo prohibetur resignare, permutare, aut quouis modo cedere beneficio, nisi post resignationem, cessionem, seu depositionem a iure approbatam 10. dies sustentauerit: sic ex reg. Cancell. regula de infirmis beneficia resignantibus. Que sic se habet. Item voluit Sanctissimus D. N. Papa, quod si quis in infirmitate constitutus resignauerit aliquid beneficium sine simpliciter, siue causa permutationis, siue alias dimiserit, aut ibi- llius commendae cesserit, seu ipsius beneficii vitiosis dissolutione consenserit, etiam vigore supplicationis, cum esset sanus sanus, & postea infra viginti dies a die per ipsum resignantem praefati consensu computandos, de ipsa infirmitate decesserit, ac ipsum beneficium quouis autoritate conferatur per resignationem sic factam, collatio huiusmodi nulla sit, ipsumque beneficium nihilominus per obitum censeatur vacare. Haec tenet regula, quam habet explicat Rebuff. 3. part. prax. benef. cial. tit. de resigna. vti reserua. persona. Flamin. Paris. lib. 22. Azor. 2. part. lib. 7. c. 28. Iure communi omnibus concessum erat beneficia quouis tempore resignare, cedere, aut permutare: sed fraudibus locus datur, ne beneficia quasi bona temporalia consanguineis relinquuntur, merito Bonif. VIII. & reliqui Pontifices successores statuerunt, ne cessiones, resig- nationes, aut beneficiorum depositiones illo tempore facta sitimitatem haberent.

4 Circa quam regulam breuiter aduerto, etsi loquatur de infirmo resignante, iam ex stylo, & praxi recepta, intelligi de- bere de quolibet etiam sano beneficium resignante, quod indi- cant illa verba, quae in regula multis abhinc annis sunt addita, ibi, etiam vigore supplicationis dum esset sanus resignare, & con- tautit Flamin. lib. 12. q. 6. n. 7. Azor. 2. p. in fin. moral. lib. 7. cap. 28. quae §. 3.

5 Secundo hac regula comprehendit quemcunque resignan- tem, quantumvis exemptum, etiam si sit Episcopus, Archiepi- scopus, sanctaeque Romanae Ecclesiae Cardinalis. Quia regula signo vniuersali vtiur, ibi, si quis in infirmitate constitutus. Ple- min. quae §. 4. num. 6. 14. & 21. Rebuff. gloss. 1. num. 4. Azor. quae §. 2.

DE
CASA
PAL.
TOR

6. Tertio se extendit ad quamlibet resignationem; cessione, seu depositio ad beneficii ibi; resignaverit sine simpli...

7. Quarto habet locum, esse resignatio, cessio, seu depositio beneficii coram ordinario, vel legato Pontificis fiat...

8. Quinto comprehendit quæcumque beneficia cuiuscunque qualitates, sine reservata sint, sine non, esto sint iuris patronatus...

9. Sexto se extendit ad quamlibet resignationem, etiam per procuratorem factam, quia resignans per procuratorem, verè ipse resignat...

10. Septimo computandi sunt illi 20. dies, quibus debet resignans impetivisse ad die quo resignationis ad superiori approbatæ præstitit resignans consensum...

11. Sed grauior dubitatio est: an hi dies resignationis & obitus debeant computari naturaliter, ita ut incepti pro completis habeantur, an de momento, in momentum...

12. Tertio videtur prohibitus resignare minor 25. annis absque autoritate tutoris, ex eo quod hæc resignatio est quedam alienatio...

13. Sed an sic resignanti restitutio in integrum concedatur grauis est controvertia quam late tractat Covarrua...

commodè sustentandum, vel in fauorem consanguinei, aut amici, aut cum reservatione pensionis resignauerit...

14. Quarto interdicti videtur resignatio religioso nouitio, nisi seruat conditionibus statutis à Trident. sess. 25, cap. 16. de regularib; ibi enim concilium quamlibet renunciationem...

15. Nihilominus verius existimo supradictum decretum locum non habere in beneficiorum resignatione: sic tenet Garcia de benef. 11. part. cap. 9. à n. 12. August. Barbosa allegat. 99. n. 19...

16. Sed quid si non habeas aliunde ex quo vivere possis, & præcipue si ad illius titulum fuisti ordinatus; Manuel 1. tom. 1. sum. cap. 7. à num. 3. existimat huius beneficii resignationem admitti non posse...

17. Ego vero dicendum existimo, primo ante susceptionem habitus te non posse beneficium resignare, si ad illius titulum fuisti ordinatus vel non habeas ex quo vivere possis...

Sed non est recedendum à priori sententia, quia constitutio Pij V. æquiparat ingressus religionem eum matrimonium contractum, decernitque eorum resignationes ob has causas admitti non debere...

factis non est aditus ad matrimonium, cuius contractum æquanimiter cum religionis ingressu Pontifex comparat

18 Secundo dico nouitium professioni optimè posse beneficium renuocare siue absolute eorum ordinario: siue in fauorem eorum Pontifice, tamen aliunde non habeat unde uiuat, vel ad illius titulum fuerit ordinatus facta huius qualitatis mentione. Hoc mihi persuadet praxis harum resignationum communiter recepta. Datum namque esse priuare nouitium potestate resignandi, & cogere ut permittat professionem secuta beneficium vacare. Neque inde fit nouitium, si aliquo casu contingenti professionem non emittat, esse priuandum beneficio. Quia illa renunciatio non habet effectum, quousque professionem emittat; sicuti renunciatio contracturi matrimonium facta coram ordinario ob hanc causam coram ordinario non habet effectum, quousque de facto matrimonium contractatur; ac proinde ordinarius nec prouidere beneficium potest, nec valebit eius prouisio; quia non purgatur conditio imbibita ex iuris dispositione in renouatione, & consequenter nunquam beneficium vacabit.

S. IV.

An per procuratorem possit resignatio fieri.

- 1 Per procuratorem fieri resignatio potest.
- 2 Hic procurator potest esse laicus.
- 3 Forma constituendi procuratorem.
- 4 Non habet à iure tempus determinatum ad præstandum consensum.
- 5 Sed an procuratoris consensus trahatur ad diem, quo mandatum accepit; Affirmant aliqui: Sed non probat.
- 6 Consensus procuratoris excedere mandatum non debet.
- 7 Si mandatum dedisti ad resignandum, reseruat omnibus fructibus, & procurator integrè conditionem non seruauit, non ualet resignatio.
- 8 Idem existimo, si mandatum daves ad pure resignandum, & procurator sub conditione resignauit.
- 9 Procuratoris potestas morte mandantis finitur.
- 10 Item finitur renouatione mandantis.
- 11 Qualiter hac renouatio.
- 12 Beneficium resignatum vacant eo loco, quo resignatio non fit, quodatum est mandatum.

CONSTANS est omnium sententia resignationem fieri per procuratorem posse. Nam generale est teposse facere per alium, quod per te ipsum facere potes, nisi expressè prohibeatis ex l. *Labeo ff. de usurpationib.* Nullibi autem es prohibitus resignationem facere per procuratorem, nisi in Romani curia commoretis, cum resignationem facis. Ergo in omnibus aliis casibus licitum tibi est ad resignandum procuratore utrisque ex omnium sententia tradit Rebuff. *prax. benefical.* 3. p. tit. de procurator. ad resignandum constitutus, num. 1. Assistens uero in Romana curia prohibitus es per alium præstare consensum, ex *reg. Cancell. 40. ibi Apostolica littera nullatenus expeditantur, nisi resignans, vel cedens sit presens, vel in Romana curia fuerit personaliter, alioquin per procuratorem consensum præbent.* Sic Garcia de pensionib. q. 12. Azor. 2. p. lib. 7. cap. 2. §. 8.

2 Hinc procuratorem constituere potes, eto laicus sit Quia uoname alieno, & non proptio resignat. Sic Glossa Cardin. & alij in *Clemens. verbo procuratorem: de renouatione constituto, n. 1. prax. benefical. tit. de procuratore ad resignandum constituto, n. 1. Azor. q. 2. Adde et monachum in procuratorem constituere potes, si superior consentiat. Qui tamen consentire non debet, nisi in utilitatem conuentus cedat resignatio. Quia in *cap. Monachi 2. 16. q. 1. cauetur ecclesiastica negotia monachos tractare non posse, nisi monasterio utile sit & Abbas præcipiat.* Glossa in *suprad. Clem. Rebuff. num. 17. Azor. q. 3.* Item potes non solum unum, sed plures simul designare, aut singulos in solidum prout tibi placuerit. Sic Glossa in *dist. Clem. Si autem plures designes simul, vnus sine altero cedere non potest, non tamen est necessarium, ut simul consensum præbent, sufficit, si vnus post alium; quia nullibi contrarium cauetur: si autem quolibet in solidum designes, quilibet cedere potest. Sic Flamin. lib. 9. q. 3. n. 27. Azor. *dicto lib. 7. cap. 2. §. 4. quæst. 4.* Item idem procurator potest à duobus compermutantibus eligi, quia nulla apparet contradictio, quod utriusque personam repræsentet, & utriusque nomine beneficia dimittat, & recipiat: sic alijs relatis Azorius 2. *part. lib. 7. cap. 2. §. 4. quæst. 2. 4.* Nunquã tamen eligere poteris procuratorem ad recipiendum beneficium & illud dimittendum, quia ante ademptionem beneficii illud dimittere non potes. Ergo nec potes potestatem concedere dimittendi. Azor. *suprad. q. 2. 4.***

3 Forma constituendi procuratorem est ut mandatum scriptum sit à publico tabellione, seu notario, & obligatum signo publico iudicis ordinarij; & tale mandatum recognoscatur ab ipso, qui mandat, & à tabellione subscribitur: insuperque in mandato continetur expressè facultas ad resignandum, & beneficia, quæ resignari debent. Rebuff. *dist. 3. part. tit. de procura-*

torib. n. 8. Flamin. q. 7. Azor. q. 6. Nunquam tamen ex generali mandato etiam cum plena, & libera admittatione, censetur ad resignandum constitui, sicut neque ad donandum. *l. procurator. cum. ff. de procuratorib. c. 2. eodem. tit. in 6. Sic. Azor. & Rebuff. supra.*

4 Procurator uero constitutus non habet à iure tempus determinatum ad præstandum consensum resignationi, sed tantum dum à mandante non reuocatur, consensum præstare poterit Flamin. *lib. 9. q. 13.* quamuis non desint, qui dicant post quadriennium finiri mandatum, & in Francia post annum non admitti. Prouinciarum ergo consuetudo spectanda est. Vnum tamen est certum, si supplicatio signata sit, debere procuratorem ante sex menses consensum præstare, ut sic possint litteræ expediri, & iuxta constitutionem Gregorij XIII. de publicandis resignationibus publicati, Azor. *dicta 1. p. lib. 7. cap. 2. §. 9.*

5 Sed an procuratoris consensus trahatur ad diem quo mandatum dedisti ad resignandum; Affirmat Flamin. *lib. 9. quæst. 1. §. n. 1. & sequentibus. Azorius quæst. 10.* Mouentur, quia ab eo die censetur beneficium pro detelicto habere. Ex quo infero quod si Titius in mense Augusti procuratorem constituit, de idem Titius mense Septembris potes ordinatum loci beneficium cessit, & mense Octobri vi mandati Caius procurator beneficium resignauit, ualet resignatio per procuratorem facta, licet posterior, quia retrotrahitur ad diem, quo Titius tradidit mandato Caium constituit procuratorem. Sed hoc mihi non probatur. Non enim beneficium vacat, cum procuratorem constituit; ergo non potes censeri beneficium reliquere. Deinde retrotractio non admittitur in reliquis actibus à procuratore factis. Ergo neque in resignatione beneficiorum est admittenda, cum non habeat in iure aliquod speciale fundamentum. Hincque aduersus supradictam illationem infero, Titium constitutum Caium procuratorem mense Augusti, & mense Septembris eundem Titium beneficium resignantem, ualere eius resignationem, cum mense Octobris Caius resignat, nullo modo esse illius resignationem. Tum quia per resignationem Titij cessauit eius mandatum. Tum quia facta Titij resignatione, quæ ualida fuit, cum ex constituto procuratore non impediatur resignare, non habet Caius quid resignet.

6 Deinde consensus à procuratore præstitus excedere mandatum non debet. Quia nomine proprio non agit, sed alieno, & per mandatum ei potestas communicatur: sic omnes doctores. probatur *textus, in cap. cum dilecti, de rescript. cap. cum olim. de officio iudicis deleg. leg. diligenter. ff. mandati.* Hinc fit constitutum procuratorem ad resignandum in fauorem Titij, non posse in fauorem Caij resignare; neque constitutum ad resignandum cum reservatione pensionis, posse absolute resignare, vel resignare reseruatam fructibus, quia non seruat formam mandati. Idem est si constitutus ad resignandum coram ordinario resignet coram Pontifice, aut e contra sic Flamin. & *dicto lib. 9. q. 17. per totam, & Azor. 2. p. lib. 7. cap. 1. q. 2. 1.* ubi pluribus alijs exemplis hanc communem doctrinam exponat.

7 Solum est dubium: an si procuratorem constituit ad resignandum reseruat omnibus fructibus, ipse uero reseruat parte fructuum, seu pensione resignauit, teneat resignatio: Et idem est, si fuit constitutus ad resignandum cum reservatione regressus, accessus, vel ingressus, seu coadiutorie tenet resignatione omnia hac conditione; Affirmat Flamin. *dicta q. 17. & num. 20. Azor. dicta q. 12.* dummodo per procuratorem non steterit quominus resignatio cum illa conditione fieret. Quia illa conditio, cum difficilis sit & à Pontifice soleat repelli; non uideatur mandataris ad illam arctari, sed solum obligari ad illam procurandam.

Cæterum contrarium uerius censeo cum alijs relatis à Flamin. *supra.* Quia esto supradicta conditio difficilis sit concessa; ac sapè conceditur, & sub illa, & non aliter est procurator constitutus; ergo illam omittere non potest. Deinde resignatio, in qua pars fructuum, seu pensio reseruat, diuersa omnino est à resignatione cum reservatione omnium fructuum, & resignatione simplex, & absoluta longè diuersa est à resignatione cum reservatione regressus. Ergo ex facultate ad resignandum reseruat omnibus fructibus non potest inferri facultas ad resignandum cum reservatione pensionis, neque ex facultate ad resignandum cum reservatione regressus facultas ad simplicem resignationem.

8 Econtra dubitare potes, si mandatum dedisti ad pure & simpliciter beneficium resignandum coram Pontifice, & mandataris resignauit reseruat pensione, vel fructibus, teneat resignatio; Affirmat Azor. *dicta q. 12. sine.* Quia in ea resignatione uoluntate mandataris tuam negotium facit. At uerius credo reuoluntate mandantis procedat.

9 Rursus procuratoris potestas morte mandantis finitur. Quia cum non agat nomine proprio, sed alieno eo cessante cessat, habetur expressè *Clem. vlt. de procurator. & tradit, Glossa*

intercepta in clement. 1. de renunciat. Quod intelligendum venit dummodo res sit integra. Nam si per procuratoris cepta sit ad effectum illam perducere poterit ex leg. nam & servus. ff. de reg. 2. Ex quo fit, si resignator pro resignatione supplicavit, & supplicatio fuit à Pontifice signata, & à datario recognita, viuo resignante, posse eo mortuo consensum in Cancellaria, vel Camera Apostolica præstare, vt litteræ expediantur, & possessio capi possit. Quia ante mortem resignantis fuit gratia facta, & ius resignatio quæ situm, & ille consensus postea succedens retrotrahitur ad diem admisse supplicationis, sic Flamin. l. 9. q. 24. n. 14. Azor. 2. p. in fin. moral. l. 7. c. 22. q. 13.

10 Secundo finitur procuratoris potestas reuocatione mandatis, vt est expressa decisio text. in clem. 1. de renunciat. Quæ reuocatio & potest esse tacita, vel expressa. Tacita est, si alium procuratorem designet, eius enim electione ceteris præexistente reuocare, non referatur primo, vt expressè deciditur in c. non inuise, de procuratorib. ibi. dato posteriori prioris effectus procuratio reuocata, & tradit ibi Gloss. verbo cum alit. c. clem. 1. de renunciat. verbo quomodolibet.

11 Vt autem tacite, vel expressè procurator censeatur reuocatus, debet reuocationem illi denunciare, vel saltem renunciat coram illo superiore, apud quem resignatio facta est, publicare reuocationem: quia hæc publicatio æquivalet personali denunciationi, sic in prædicta clem. 1. de renunciat. & ibi Glossa. Quapropter si procuratorem ad resignandum in curia constituit, & velis coram superiore, apud quem resignatio facta est, reuocationem publicare, tunc reuocationem denunciare in Cancellaria, & Camera Apostolica, quia vtroque loco litteræ Apostolicæ resignationem expediuntur, sic cum Flamin. l. 9. q. 24. p. per totam. tradit Azor. dicit l. 7. cap. 2. q. 14. Si autem procurator solum litteras missas accipiat à mandato, ac vltra in resignatione procedat quousque mouetur; tamen ex hac cautione non sit reuocatus, est tamen eius officium suspendit, ac proinde nihil vltra agere poterit, quia agere contra voluntatem domini. Quod verum habet, etiam si supplicatio signata sit, & à Datario recognita, & solum desideretur in Cancellaria, vel Camera Apostolica consensus, adhuc, inquam, hunc consensum præstare non poterit, erique attentatus, si de facto. Flamin. q. 24. Azor. q. 24. in fine. Aduerto tamen, si malitiose à procuratore, vel superiore impediatur, quominus possit eis reuocationem denunciare, procurator reuocatus censeatur, ac si ipsi reuocatio intimata fuisset, vt decidit textus in clem. 1. de renunciat. in fine. Et addit Glossa verbo eorū alterum. Hoc verum esse, esse vni eorum intimati reuocatio potest. Quod textus non videtur conformis. Inquit enim textus, tenet cessio facta per eum, antequam ad ipsum, vel illum, in cuius manibus cessio fuerat facta, denunciat reuocatio huiusmodi sit aduocata. Nisi forte per ipsos aut alios malitiose factum fuerit, quominus ad eos, vel eorum alterum ante cessationem potuerit reuocatio peruenire. Ergo si non ita fuisset impeditus, quin posuisset alteri eorum, scilicet procuratori, vel superiori reuocationem denunciare, cessio facta tenebit, & reuocatio non habebit effectum.

12 Tandem inquires, quo in loco censeatur beneficium resignatum vacare, an in loco, quo mandatum concedit ad resignandum an in loco, vbi resignatio fit. Aliqui censent ibi beneficium vacare, vbi beneficiarius mandatum dedit; quia virtute mandati se beneficio priuat. Alij vero censent beneficij vacationem vbi beneficiarius existit, attribuendam esse. Quia beneficij vacatio sita est in eo, quod beneficium domino careat; ergo vbi caret domino ibi beneficium vacat, sed caret domino vbi dominus illud admittit. Ergo vacat ibi, vbi dominus existit, sic Imola c. vltim. de verum permutatione. in 6.

Ceterum tenenda est communis sententia, quam pluribus, relatis firmat Flaminus lib. 9. q. 24. & Azotius 2. pars. lib. 7. cap. 2. q. 15. Gonzalez gloss. 1. s. 2. num. 11. & gloss. 13. in prime. num. 42. & 43. beneficium eo loco vacare, quo resignatio fit; Nam cum per resignationem formaliter vacet, ibi vacare censendum est, vbi resignatio perficitur, mandatum vero ad resignandum non est resignatio, nec vacatio, sed est causa resignationis, & vacationis. Non ergo loco mandati, sed loco resignationis vacatio tribuenda est. Neque etiam tribuenda est loco vbi beneficiatus existit. Quia eo loci non est forma vacationis, scilicet resignatio, ac proinde ibi non potest esse vacatio. Neque obicit ibi dominum careere beneficium, quia caret per dimissionem, & vacationem alibi factam.

§ V.

De conditionibus requisitis ad resignationem.

- 1 Duplex conditio expostulatur ad resignationem. & de qua in præfati agendum est.
 - 2 Resignatio ex metu cadente in constantem virum caret robore firmitatis.
 - 3 Plures firmans esse nullam ipso iure.
 - 4 Ope exceptionis esse rescindendam verius existimo.
- Reid. de Castro Sum. Mor. Pars II.

- 5 Satis fit oppositis fundamentis.
- 6 Resignatio beneficij quo es spoliatus, venit rescindenda.
- 7 Apponuntur aliquot limitationes.
- 8 Renunciatio dolo facta nulla est.
- 9 Ex stylo curie debet beneficium resignandum saltem triennio possideri.

1 Duplex conditio ad resignationem expostulatur. Prima vt libera sit, hoc est absque metu, & fraude. Secunda vt sit pura, hoc est absque vlla labe simoniz. De hac secunda conditione late egimus tract. de vitiis relig. op. posteis. disp. vlt. de punct. 17. Prima ergo conditio in præfati examanda est.

2 In qua certum est resignationem metu cadente in constantem virum factam firmitatis robore carere, tamen si iuramento firmetur, sic Innocent. III. in cap. ad audientiam de his qua vi. c. ad aures. eod. tit. c. redintegranda. 3. q. 1.

3 Solum est dubium an sit nulla ipso iure, an ope exceptionis. Nullam esse ipso iure firmat plures doctores, quos refert Flamin. lib. 13. de resignat. q. 2. n. 1. & Nauar. in c. accepta. de restit. spoliat. opposit. 5. solut. 1. ipseque assensit huic sententiz multo tempore adhaerisse. Mouentur primo, Quia renunciatio metu facta non impedit beneficij restitutionem, vt constat ex c. ad audientiam. cap. ad aures. de his qua vi. at si ipso iure valeret, hanc restitutionem impediret; ideo enim spontanea resignatio impedit beneficij restitutionem: quia ipso iure valet. Ergo si renunciatio coacta valeret, impediret restitutionem. Et confitimo, Restitutio beneficij dari non potest, vbi nullus titulus etiam coloratus concedi potest: at si resignatio coacta teneret nullus titulus etiam coloratus relinquatur in resignante. Ergo nulla ratione restitui potest. Secundo si textus de resignatione metulosa loquentes expendantur, hanc nullitatem ipso iure indicare videntur. Nam textus in cap. ad audientiam, inquit cum renunciacionem robore firmitatis carere debere. Ergo non est valida: nam quæ valida est, robur habet firmitatis. Deinde in c. ad aures. eod. tit. de his qua vi. dicitur renunciacionem ex metu factam non ob stare, quia is qui ad regimen Ecclesie prius fuerat electus, præficiatur eidem: quod non videtur posse esse verum, si valida esset resignatio, & ius in alium esset transfatum. Item in clem. multorum de penis, inquit Pontifex resignationes factas à coniecto in carcerem, donec id faciat, nullius omnino decernimus esse firmitatis. Quæ verba nullitatem ipso iure clarè indicant. Tertio probari potest nullitas resignationis à simili Electio namque metu facta est ipso iure nulla, cap. vbi periculum. §. ceterum. de electione. in 6. & tradit Glossa in cap. bona. 1. de electione. & Innocent. in c. quod scribit. de electione. Ergo etiam renunciatio. Tum quia contrariorū eadem est disciplina. Tum quia electio agit de iure quærendo, & renunciatio de quæritio perdendo, quod difficilius fieri debet, argum. cap. dilectus. de sponsalib. Deinde matrimonium metu contractum est ipso iure nullum, cap. cum locum. cap. veniens. de sponsalib. Item ingressus religionis per metum factus nullus est, cap. 1. de his qua vi. Ergo & beneficij acquisitio, & illius renunciatio.

4 Oppositam sententiam, nempe resignationem metu graui factam validam esse venit tamen rescindendam actione quod metus causa, veritorem existimo cum Glossa Batrío, Abbate, Cardin. & alijs, quos refert, & sequitur Flamin. lib. 13. q. 2. num. 8. Nauar. in c. accepta. de restit. spoliat. opposit. 5. solut. à n. 7. Azor. 12. p. in fin. moral. l. 7. c. 26. q. 2. Garcia 11. p. de benef. cap. 3. num. 143. Fundamentum est, quia ea quæ ex metu sunt, meto iure valent, vt multis allegatis probauit tract. 2. de peccat. disp. 1. punct. 9. Sed nullus est textus, qui resignationem beneficij metu facta declarat esse ipso iure nullam, vt ibidem probauit, & ex solutione fundamentorum oppositæ sententiz amplius constabit, imo potius in cap. Abbas dicitur debere in irritum reuocari. Ergo resignatio beneficij ex metu facta valida est, venit tamen rescindenda implorato iudicis officio, vel actione quod metus causa, vt supra text. constat.

5 Ad primam ergo rationem oppositæ sententiz respondet valorem resignationis metulose non impedire, quin resignans possit restitui; quia esto caret titulo, & possessione beneficij, caret tamen illo ob resignationem coactam, ad cuius rescissionem propter iniuriam ibi imbitam ius habet: resignatione vero rescissa restituitur ad beneficium. Sed an in hac restitutione non collatione indigeat, alij affirmant, alij negant. Credo probabilius nouam interueniente collationem, maxime si alteri beneficium collatum esset, Nauar. supra. num. 15. Azor. c. 26. q. 2. in medio.

Hinc soluentur textus allegati in 2. ratiōne. admittit namque resignationem metulosa robore firmitatis carere debere, vt dicitur in cap. ad audientiam, sed nego inde inferri non esse validam, sed solum inferri non esse validam perpetuo, & irrevocabiliter, cum veniat rescindenda. Quæ de causa in c. ad aures, dicitur sic resignantem posse beneficio resignato præfici, non, inquam, propterea auctoritate, sed officio iudicis, rescissione resignationis prius facta. Textus vero in clem. multorum, loquitur de speciali causa, in quo non solum resignanti sit iniuria in resignationis coactione, sed etiam sit iniuria Ecclesiastico statui.

eo quod in carcere à potestate laica detineatur. Non ergo mirum est, quod talis resignatio statuat nulla, imò ex huiusmodi textu non leue argumentum sanctorum ad probandam reliquas resignaciones meticolosas validas esse siquidem in aliis textibus non videntur verbis ita nullitatem declarantibus; nullibi enim diximus; nullius omnino decernimus esse firmitatis; vniuersalis enim negatiua omnem firmitatem excludit. Item verbum *decernimus*, denotat nouam ius induci, iuxta Glossa in cap. eos. de sententia ex commun. in 6. & *elem. fin. de atate. & qualis. & elem. 1. de causa possess. & propriet. & elem. 2. de appell. & elem. per litteras de pr. bendis. & elem. 2. de rebus eccles. no alienand.* Ad tertium concedo electionem meticolosam esse ipso iure nullam; quia ita expresse in suprad. textu cauetur; sed nego inde inferri renunciationem esse. Quia nec sunt contraria neq. est eadem ratio; cum electio ius publicum respiciat, renunciatio ius priuatum. Simile vero de matrimonio, & ingressu religionis non videtur, eo quod sunt status perpetui, & indissolubiles, non autem acceptio, vel renuntiatio beneficii.

6 Secundo dubitabit de resignatione facta beneficii, quo es spoliatus, an inquam, talis resignatio veniat etiam rescindenda? Respondeo rescindendam venire ob presumptionem coactionis. Nullus enim presumi potest spoliatus cedere sponte suo beneficio, ex textu expresse in cap. *solicite. de restitut. spoliat. & ibi gloss. & doctores.* Debet tamen petens restitutionem probare tum spoliationem violentam, tum tempore spoliationis ius saltem coloratum in beneficio habere. Alias repelli poterit.

7 Patitur tamen hæc conclusio aliquas limitationes. Prima si coram iudice idoneo, ex cuius presentia cessare violentia potest, resignationem spoliatus faceret. Quia tunc restitui non deberes, eo quod cesset presumptio resignationem ex priorivoluntate, qua fuit spoliatus natam esse. sic Abbas in *suprad. c. sollicito num. 10.* Flamin. aliis relatis, lib. 13. *quest. 5. num. 22.* Azor. 2. p. in *stit. moral. lib. 7. cap. 26. q. 7.* Secunda limitatio est, an resignatio post spoliationem breui tempore contingat. Nam si post annum facta est, cessat presumptio violentiæ continuatæ. Flamin. 4. 1. Azor. *dicta q. 7.* Tertia limitatio est, ne resignatio fiat per procuratorem ante spoliationem sponte electam. Quia ex electione spontanea procuratoris cessat presumptio, quæ ex spoliatione nascitur. Azor. *supra.*

8 Tertio dubitabit de renunciatione dolo, seu fraude facta, an ipso iure nulla sit, an veniat annullanda? Credo probabilius esse ipso iure nullam. Quia deceptio tollit omni modo libertatem, quam metus dimittit, & probat Glossa in cap. *suggestum. verbo decipiat. 7. q. 1.* Azor. 2. p. lib. 7. c. 26. q. 3. & 4. Neque obstant *text. in cap. redintegranda. 3. q. 1.* & alij ibi relati à Gloss. ubi dolo, & violentia æquiparantur, quia æquiparantur quoad redintegrationem, ita vt omnia sic dimissa redintegrari debeant, sed diuerso modo, nam ea quæ dimissa sunt ex metu, redintegrantur quodius, & possessionem; quia ius, & possessio amissa est: quæ dimissa sunt ex dolo, solum redintegrantur de facto, non de iure, quia solum de facto, & non de iure dimissa sunt.

9 Præter supradictas condiciones ex parte resignantis, alia condicio, ex stylo cutiæ inducta est pro resignatione beneficiorum residentialium expostulantium, maxime si sint in fauorem, seu sub reservatione pensionis, nempe vt resignans saltem triennio beneficium possederit. Quapropter tenetur declarare tempus, à quo beneficium habuit. Nam si breue est, non admittitur eius resignatio: Flamin. *de resignat. lib. 3. q. 2. m. 2. 1. Garc. 11. p. cap. 3. a. n. 45.*

Conditioes vero ex parte resignatarij, & beneficii resignati, & superioris admittentis resignationem ex supradictis liquent.

§. VI

De publicatione resignationum

- 1 Statuitur regula Cancellariæ.
- 2 Finis huius constitutionis.
- 3 Comprehendit omnia beneficia cuiuscunque sint qualitatis.
- 4 Excipiuntur beneficia consistorialia.
- 5 Comprehendit constitutio quoslibet exemptos etiam Cardinales.
- 6 Et quoslibet resignationem etiam simplicem coram Pontifice factam.
- 7 Esto nulla sit resignatio ex aliqua resignatarij incapacitate.
- 8 Item comprehendit publicatio beneficia resignata vacantia ob non factam publicationem.
- 9 Extenditur ab aliquibus hæc publicatio ad coadiutoriam cum futura successione. Sed non admittitur.
- 10 Statuitur tempus, intra quod hæc publicatio faciendâ est.
- 11 Item locus in quo debet publicatio fieri.
- 12 Item modus publicationis.
- 13 Pæna imposta non publicantibus, aut possessionem non capiuntibus expenduntur.

- 14 Imperari possunt beneficia ob non factam publicationem.
- 15 Quis et probandum est factam non esse.

1 **S**Tat regula Cancellariæ de publicandis resignationibus desumpta ex constitutione Greg. XIII. quæ incipit, *Humano iuri.* & est in bullario 87. in ordine, quam curia Romana obtinuit, & ad verbum refert Flamin. *Parif. de resignat. lib. 11. in præf. n. 5.* Quarantæ in *summ. bullar. verbo beneficiorum resignationum publicationem.* Prosper de Aug. in *additionib. ea,* inquam, reuocata est vel in totum, vel magna ex parte constitutio Striti IV. & Pij V. quarum meminit Azor. 2. p. in *stit. mor. lib. 7. c. 26. q. 7.* Gregor. igitur XIII. in supradicta constitutione statuit, omnes resignaciones etiam ex causa permutacionis, de quibuscunque beneficiis, nec non cessiones litis, & iuribus beneficii per cessionarium tempore cessionis non possessi factas in manibus Papæ, & super eis provisiones, seu mandata de provisione publicari debere cum litteris Apostolicis desuper confectis intra sex menses, si ea beneficia citra menses existant, nouem vero menses, si ultra menses extiterint: qui menses numerandi sunt à data prima concessione gratiæ, non autem à die prædicti confectus. Quod si resignaciones, cessiones, &c. etiam ex causa permutacionis factæ fuerint extra curiam non possessi factas in manibus Episcopi, aut alterius collatoris, teneatur collator intra mensem vel resignationem admittere, vel reiicere, & si illam admittit, intra idem tempus negotium absoluerit; alioquin beneficium ad Sedem Apostolicam deuoluitur, & ordinarius ex vice potestatis disponendi de beneficio priuatur; ipse vero resignatarius tenetur intra tres menses à die sibi factæ provisionis eam publicare, & possessionem beneficii capere: publicatio autem faciendâ est in Ecclesia in qua situm est beneficium, vel in Ecclesia, si in pluribus sit, & in Cathedrali: si vero beneficium est in cathedrali: ibi est promulgandum: si beneficium sit rurale, quia populo, conuentuque caret, publicari debet in parochiali, intra cuius limites continetur, & in Cathedrali: Quod si locus sit pæne, bellus, aliove impedimento infectus, publicatio fieri debet in parochiali viciniore. Modus publicationis statuitur, vt fiat cum admissurum solemniter frequens populus conuenerit, ostensis litteris Apostolicis, vel eorum transumpto, & alta, intelligibilique voce explicatis, tum resignatione beneficii, tum nominibus resignantis, & resignatarij, insperpetue vt valis Ecclesiæ hæc publicatio apponatur. Si beneficium fuerit litigiosum eodem modo publicandum est, & vigore litterarum Apostolicarum apprehendere resignatarius possessionem intra supradictum tempus debet: quod si proper litem, aliudve impedimentum prælatæ requirit, instare debet apud excoecutorem pro illarum litterarum executione. Tandem subdit Pontifex, his non sctuaris gratiam esse irritam, & inanem, nullamque aliam gratiam super huiusmodi beneficio, seu iure cesso iis quibus concessa fuerit suffragari, sed ipsos inhabiles, & incapaces esse ad huiusmodi beneficia quandoquocunque obtinenda, ipsaque siue iura ab ipsa statim prima resignatione, seu cessione, etiam si ipsæ aliis nullæ, aut inuafidæ essent vacauisse, & tunc vacare eo ipso.

2 Hæc publicatio statuta est, ne clandestinæ, simulatæ, & falsæ fierent resignaciones, ne resignantes ad resignata beneficia redeant, neve ordinarij collatores iure quod habent ad conferendum priuentur, neve parochiani suos pastores, & à quibus debeant sacramenta recipere, & decimas soluere ignorent.

3 Hæc constitutio comprehendit omnia beneficia cuiuscunque qualitatis sint. Quia signum illud vniuersale quodammodo, in dicta constitutione appositum hæc omnia comprehendit. Præterea id claris verbis Gregor. XIII. explicuit. Inquit enim de quibuscunque Ecclesiis, monasteriis, prioratibus tam virosorum, quam mulierum, dignitatibus, officiis, & beneficiis Ecclesiasticis, secularibus, & quorumvis ordinum etiam militarium regularibus etiam electiuis, & manualibus, & etiam de iure patronatus laicorum illustrium, & aliis quomodocunque existantibus siue pacificis, siue in petitorio, & possessorio litigiosis, &c. Ex quibus manifestè constat comprehendi sub hæc constitutione beneficia tam secularia, quam regularia, tam perpetua, quam temporalia, tam pacifica, quam litigiosa. Azor. 2. p. in *stit. mor. lib. 7. cap. 26. q. 5.* imò etiam beneficia commendata, quia commendatio perpetua ioco tituli habetur. Azor. *q. 7. verif. quæret.* Item non solum supradicta beneficia, sed etiam iura ad illa, si ex resignatione obtineant, publicare debent, Nam Gregor. inquit, *Quoscuque dictorum beneficiorum resignaciones, necnon liti, & in iuribus quorumcuque cessiones, &c.*

4 Solum beneficia consistorialia, quæque in consistorio conferuntur, qualia sunt Episcopatus, & Archiepiscopatus, ab hæc eximuntur publicatione iuxta consuetudinem receptam, Rebuffi in *prax. reg. de publicand. gloss. 1. Flam. lib. 11. q. 3. m. 25.* Azor. *dicta q. 5.* Notanter dixi quæ in consistorio conferuntur; nam alia beneficia consistorialia minor, qualia sunt Abbatiæ, & Prioratus, quæque extra consistorium procedunt, publicari debent, vt in supradicta constitutione expresse cauetur, & notauit Azor. *supra.*

5 Deinde adstringit hæc constitutio quoslibet quantumcunque exemptos, etiam Romanæ Ecclesiæ Cardinales, qui beneficia ex resignatione obtinuerint.

Sed dubium est ex qua resignatione debeas obtinere? Et quidem si ex resignatione facta coram ordinario obtineatur, tenentur publicare ex quacunque resignatione obtinuerit. Quia in supradicta constitutione expressè cautur, ubi de beneficiis, quæ deinceps in manibus ordinario collatorum, &c. resignari etiam ex causa permutationis contingerit. Præterquam quod apud ordinariam duplex tantum resignatio fieri potest, vel simplex, vel ex causa permutationis. Aduertit tamen Garcia 11. p. de benef. c. 3. n. 189. hanc constitutionem quoad has resignationes, & permutationes coram ordinario factas, non esse vlti receptam, maxime in Episcopatu Abulensi, ubi nunquam, publicantur. Quod mihi durum videretur, nec facile crederem, præcipue cum Flam. lib. 11. q. 9. expressè dicat vbiq; esse receptam Neque appareat legitima causa cautandi huic constitutioni.

At si ex resignatione facta coram Pontifice beneficium obtinetur; non desunt qui existimant te non esse obligatum publicare, si ex simplici resignatione obtineas. Quia illa verba, *à tempore data sua gratis*, indicat videntur resignationem fuisse in fauorem: sic Garcia 11. p. de benef. cap. 3. n. 334. & 335. Sed verius existimo ex quacunque resignatione beneficium obtineas, te esse obligatum publicare. Quia Pontifex generaliter loquitur ibi, *omnes resignationes*, &c. Et quia eadem ratio militat in resignatione simplici, ac in resignatione in fauorem: sic Azor. 2. p. lib. 7. cap. 2. q. 7. vers. *quæri solet*. Quod intelligendum est, non solum de primo resignatario, sed de secundo, & tertio, ita vt si intra tempus concessum ad publicandum primus resignatarius in alium cedat, hic secundus cessionarius obligatus est publicationem facere, & beneficii possessionem accipere intra primum terminum publicationi designatum; sic expressè Pontifex ibi. *Pluresque quæ quotquot in alium, vel alios cessiones. Et etiam in primum resignantem, vel cedentem retrocessionis termino prædicto nonnumquam lapsa intercesserint*, ita vt vnus dumtaxat terminus omnibus his successibus, retrocessionibus decurrit, & qui postremam gratiam habuerit, publicationem huiusmodi facere, cætera quæ omnia hic præscripta eia eundem terminum præstare tenentur. Azor. dicto c. 2. q. 6.

Præterea extenditur hæc obligatio publicationis ad obtinentes beneficia ex resignatione, tamen resignatio nulla sit, vt constat ex verbis. *Inhabiles, & incapaces sint ad huiusmodi beneficia quando vnquam obtinentur, si ipsæ sive iura, ab ipsa scilicet prima resignatione, seu cessione, etiam si illa alius nulla, aut inualida essent vacauisse, & tunc vacare censentur eo ipso.*

Sed non est facile explicare, ex qua nullitate hoc sit intelligendum. Nam quod Flamin. lib. 11. de resignat. q. 7. num. 36. firmat, nempe intelligi solum de nullitate contingente ob non factam publicationem, mihi non probatur; quia Pontifex loquitur de gratis, quæ statim ab ipsa prima resignatione nullæ, & inualidæ essent vt ex supradictis verbis constat. Ergo non de gratis, quæ ob defectum publicationis nullæ esse contingunt, cum obligatio publicationis multo tempore post primam resignationem adueniat; & gratia obtineat ob non factam publicationem iterum publicari mandantur. Quapropter existimo hoc intelligendum esse de resignationibus nullis ex incapacitate occulta resignatarij; cum enim resignans cesserit beneficium, putans resignatarium capax esse: ipseque resignatarius ex resignatione sibi facta acceperit, obligatus est publicare, tamen resignatio ob eius inhabilitatem nulla fuerit.

Notanter dixi ex incapacitate resignatarij. Nam si nullitas contingit ex parte resignantis, eo quod incapax sit resignare, non video qua ratione resignatarius obligatus sit publicationem facere, si ei constat de tali impotentia. Quia tunc clarè intelligit non esse resignationem, nec sibi aliquod ius communicatum, sed omnino obligatum esse dimittere: Secus vero est cum ex sua parte resignatio non subsistit; quia potest impedimentum tollere; & illo sublato beneficium retinere, eaque de causa censet Garcia 11. p. de benef. c. 3. n. 279. accipientem beneficium ex resignatione facta ab eo, qui non habet aliunde, ex quo sustentari possit, non esse publicandum; quia resignans incapax est ad resignandum ex constitutione Pij V.

Item comprehendit publicatio beneficia resignata vacantia ob non factam publicationem. Nam licet hæc non videantur obtineri ex resignatione, sed ex noua vacatione ob non publicationem incurta. Quia tamen resignatio principium dedit; ea de causa Pontifex statim eodem modo publicari debere, ibi. *Quicumque sic impetrans, aut gratiam etiam mori simili habens presens cuiusque casu tempus prædictum à data concessionis gratis sibi facta huiusmodi, ac omnia, quæ cadens à iure prædicto debet præstare teneatur.* Azor. 2. p. in fin. moral. lib. 7. c. 2. q. 6. vers. *quæres item*. Garcia 11. p. ap. 3. 287. vbi bene aduertit, hunc impetrantem infra sex, vel nouem menses; & non infra tres publicare debere. Nam licet beneficium fuerit coram ordinario resignatum, non tamen est ab illo impetratum, sed à Pontifice, & pro omnibus Pontificis provisionibus sex vel nouem menses conceduntur. Hinc à fortiori constat; si beneficia coram ordinario resignata sint, nec prouisa in tempore præfixo, tu vero illa à Pontifice obtineas, obligationem habere publicandi. Quia vacant ex resignatione ad Pontificem deuoluta. Azor. 2. p. lib. 7. c. 2. q. 7. circa finem Garcia n. 301.

Ferd. de Castro, Sum. Mor. Pars 11.

Aliqui vero extendunt etiam hanc publicationem ad coadiutoriam cum futura successione; quia hæc videtur esse quædam resignatio eo, quod indigeat coadiutori, & coadiutoris consensu. Sed non est admittenda hæc extensio. Tum quia coadiutoria non est propria resignatio, cum per illam non dimittat beneficium resignans, sed solum consentiat, vt post mortem ipsius alteri conferatur. Tum quia verba constitutionis coadiutoris conuenire non possunt: non enim beneficii possessionem infra sex, vel nouem menses capere possunt. Gonz. reg. 8. cancell. gl. 5. p. 9. n. 72. Garcia 11. p. de benef. cap. 3. n. 275.

Tempus autem intra quod hæc publicatio facienda est, expressit Pontifex. Nam loquens de resignatione in curia sex menses constituit, si beneficium citra montes fuerit, vltra vero nouem. Loquens tamen de resignatione coram ordinario illiusque provisione, ipsi mensem constituit ad provisionem, & resignatario eundem ad capiendam possessionem, & tres menses ad publicationem faciendam. Huiusmodi sex, vel nouem menses computantur non à die resignationis, sed à die provisionis Pontificis, hoc est; à die, quo fuit supplicatio signata, & à Datario recognita, tamen si literæ non sint expeditæ. Quod verum habet, etiam si plures cessiones intra tempus ad publicandum fuerint multiplicatæ postremus inquam cessionarius obligatus est publicare à die primæ datæ supplicationis, vt expressè cautur in supradicta constit. & notauit Azor. 2. p. l. 7. c. 2. q. 4. Tres item menses pro provisione ordinario concessi computantur à die, quo ipse ordinarius beneficium consulit; ibi, *intra tres menses à die sibi facta provisionis*. Hinc collige, si beneficium coram ordinario resignatum impetres, quia ipse in tempore non prouidit, vel quia resignatarius non publicauit, sex vel nouem menses tibi concedi ad publicandum, quia non ab ordinario, sed à Pontifice gratiam, & provisionem habes. Garcia 11. p. cap. 3. n. 287. Azor. 2. p. l. 7. c. 2. q. 3.

Locum in quo hæc publicatio facienda est, clare Pontifex expressit, dicens esse Ecclesiam, in qua situm est beneficium, vel Ecclesiam si in pluribus situm sit, & cathedralam. Si autem est beneficium, vt vocant rurales; quia populo conuentuque caret, esse Ecclesiam parochialem, intra cuiusuis limites continetur, & cathedralam. Et si locus pesti, bello, aliisque manifestis periculis subiaceret, proximam parochialem assumendam esse. Si autem beneficium in ipsa cathedrali existeret, locum publicationis esse ipsam cathedralem si tamen ad nullam dioccesim pertineat, locum beneficii esse sufficientem. Azor. 2. p. in fin. l. 7. c. 2. q. 8. Garcia 11. p. c. 3. n. 274.

Modus huius publicationis est, vt cum ad missarum solemniam frequens populus conuenit, scilicet die festo in cathedra Ecclesie, seu loco publico, ex quo omnes audire possunt, notarius habens in manibus literas originales resignationis, seu carum transumptum alta, & intelligibili voce notum omnibus faciat, quemadmodum A. resignauit suum beneficium simplex constitutum in tali Ecclesia, vel curam talis Ecclesie in manibus sanctissimi, & de eo facta est gratia. B. vt apparet ex illis literis, seu ex illo transumpto, quod in manibus habet; exprimere inquam debet nomina, & cognomina resignantis, & illius cui est gratia facta, & qualitatem beneficii. Non tamen tenetur literas legere, neque carum datam. Flamin. lib. 11. q. 9. n. 41. Garcia 11. p. c. 3. n. 290. Azor. 2. p. in fin. l. 7. c. 2. q. 8. Insuperque tenetur hoc testimonium publicationis eodem modo ac dictum est valis Ecclesie affigere, neque opus videtur ipsas literas, aut carum transumptum ibi relinquere, tamen præxi contra iuram obreant, sed non ex necessitate; sed ad maiorem abundantiam Flamin. dicta quest. 9. num. 56. & 59. Garcia à numero 296.

Pœna impostæ non publicantibus, neque possessionem capientibus, aut saltem pro possessione non instantibus intra tempus præfixum, est annullatio resignationis, & inhabilitas ad illa beneficia, siue iura quâocumque obtinenda. Quam pœnam non euitat ex publicatione extra tempus constitutionis facta. Garcia 11. p. cap. 3. num. 304. neque ex possessione continuata etiam per triennium; quia triennis possessio non suffragatur non publicantibus, vt expressè constat ex ipsa constitutione, & notauit Azor. 2. l. 7. c. 2. q. 8. in fin. Flamin. q. 6. n. 7. & q. 7. n. 19. Garcia n. 313.

Hinc sit quemlibet posse hæc beneficia tanquam omnino vacantia impetrare; debet tamen concludenter probare non esse factam publicationem. Nam cum sit fundamentum suæ gratiæ, & in alterius præiudicium, concludenter probandum est: vt pluribus decisionibus Rotæ comprobatur Flamin. lib. 11. de resignat. q. 6. n. 71. & quasi. 10. num. 3. & q. 14. num. 5. Garcia. d. c. 3. n. 308.

Solum est dubium qualiter probare debeat. Nam cum non publicatio consistat in negatione, non apparet quo modo negatiua probari possit concludenter: Dicendum ergo est concludenter probari posse tum ex confessione patris, vt clarum est, tum ex literis non expeditis, vel non expeditis in tempore apto, vt intra terminum constitutionis defertur ad locum publicationis possint; quia hæc publicatio ostensis literis fieri debet, carentia autem expeditionis literarum optime probari potest ex libris cancellariæ, cameræ, & registro secreto parte citatæ.

quia cum ibidem remaneat omnium litterarum Apostolicarum testimonium, eo non apparente conuincitur litteras expeditas non esse. Vide Flamin. q. 14. n. 56. Garc. à n. 116. Ex eo tamen quod resignatus possessionem beneficii non obtinuit intra tempus, non conuincitur litteras non publicasse; quia ad publicationem litterarum non est necessaria possessio, ut bene dixit Garc. dist. 1. x. p. c. 8. n. 327. eaque de causa prouisus in forma dignum, si per ipsum non fiat quominus collationem habeat, & beneficii possessionem accipiat, satisfacit constitutioni Gregorianæ, si collationem petat, & pro possessione instet. Ergo ex collatione non facta non inferitur litteras publicatas non esse.

PUNCTUM III.

De vacatione contingente ob resignationem ex causa permutationis.

Ceritissimum est permutatione beneficia vacare, cum vacent per renunciationem; quia permutatio vera est renunciatio. cap. 1. de rerum permutat. in 6. ibi resignatur. Et elem. 1. eodem tit. ibi resignata. & tradit pluribus allegatis Parif. lib. 11. q. 5. n. 19. Et lib. 12. q. 5. n. 19. Azor. lib. 7. c. 29. §. 2. c. 30. q. 19. Garcia 11. p. de benef. c. 3. n. 3. Gonz. gloss. 14. n. 32. Et 39. Sed qualiter permutatio faciendâ est, ut hanc inducat vacationem pergitur explicare.

§. I.

Quid sit permutatio, & ex qua causa faciendâ sit.

- 1 Expenditur quid sit permutatio.
- 2 An resignationis ex causa permutationis admissio sit beneficiorum collatio. Affirmant aliqui. Sed contrarium est verius.
- 3 Potest fieri collatio longo tempore post admissam beneficiorum resignationem.
- 4 Causa ob quam sit permutatio est sola necessitas, vel utilitas Ecclesie.
- 5 Coram ordinario permutatione factâ probanda est causa honestans permutationem.

Permutatio in presenti est mutua, & reciproca beneficiorum resignatio, quæ adiuuicem inter permutantes fit. cap. unico de rerum permutat. in 6. Et in Clement. 1. eodem tit. & tradunt omnes. Quapropter permutatio non nisi inter duos fieri potest, quorum vnus suum beneficium alteri cedit, ut sibi alius vicissim cedat. Azor. 2. p. inf. lib. 7. c. 30. q. 5. Nam triangulâris, vel quadrangulâris permutatio omnino prohibentur, quia non sunt veræ permutationes, sed potius resignationes conditionales, quales sunt si meum beneficium tibi cedam, ut tu cedas beneficium tuum meo nepoti, Gonzalez gloss. 14. n. 58. Garcia 11. p. de benef. c. 4. n. 12. Azor. supra. Permutatio ergo continet & reciprocam duorum beneficiorum collationem, & mutuam illorum collationem. Nam resignans ex causa permutationis (sub ea conditione resignat, ut beneficium resignatario detur, & resignatarij beneficium sibi vicissim conferatur. Quapropter admissæ resignationem ex causa permutationis, eo ipso obligatur beneficia resignata compertuantibus conferre.

2 Sed dubium est, an horum beneficiorum resignationis admissio sit tacita illorum collatio? Affirmat Gonzalez gloss. 14. n. 44. Et seq. Et gloss. 15. §. 2. num. 57. & concludit de rigore iuris aliam collationem necessariam non esse, fieri tamen de facto, ut securius permutatio expediat. Moueri posset, Quia permutatio est cessio beneficii vnus in alterum, sub ea conditione ut alteri conferatur, & ipse tibi suum beneficium cedat. Ergo quovisque hæ conditiones perficiantur, cessio non tenet. Ergo non est locus cessionis admissio, nisi simul admittantur conditiones illius: illis vero admissis iam sunt beneficia collata, Ergo admissio resignationis ex causa permutationis est tacita beneficii collatio.

Sed contrarium tenendum est cum Garcia alios referente. 11. p. cap. 4. n. 85. Nam beneficia compertuantibus dati non possunt, quovisque vacent. Ergo prius per resignationem illa beneficia vacent, quam conferantur. Potest ergo resignatio admitti, quia conferantur beneficia resignata. Non tamen admitti potest resignatio, quin simul admittatur conditio collationis illorum beneficiorum compertuantibus faciendæ, sed non factæ. Neque amplius probat contraria ratio.

3 Hinc fit longo temporis intervallo post admissam beneficiorum resignationem ex causa permutationis fieri collationem posse: imo sæpe prius vni ex permutantibus, & post modum alteri. Azor. 2. p. lib. 7. cap. 29. quest. 28. Adde frequenter Pontificem admittere resignationem ex causa permutationis, & vni ex permutantibus, quia Romæ beneficium confert, alteri autem mandatum de conferendo concedit in forma dignum, in quo manifestissime constat admissionem resignationis non esse benefi-

ciorum quæ permutantur, collationem, & concedit Gonz. gloss. 14. §. 2. n. 61.

4 Causa autem, ob quam permutatio fieri potest, vnica est, nempe necessitas, vel utilitas Ecclesie. Nam cum permutatio beneficiorum iure sit prohibita cap. Minoribus, de prebend. cap. quæsum, de rerum permutat. præstat ne hæc prohibitio relaxetur nisi iusta, & legitima causa intercedente, quæ nulla alia videtur esse, nisi ea quæ cadat in Ecclesie necessitatem, vel utilitatem: sic aliis relatis Flamin. lib. 11. quest. 5. num. 24. Garcia 11. p. c. 4. num. 45. Aduerto tamen vitæ inimicitias, æris intemperiem, aliaque corporalia damna compertuantium ad utilitatem Ecclesie reduci. Quia illis vitæ melius Deo seruiti potest. sic Azor. 2. p. inf. lib. 7. cap. 30. q. 4. Garcia 11. p. cap. 4. n. 47. Adde utilitatem vnus ex compertuantibus in Ecclesie utilitatem cedentem præstare sufficientem causam permutationis, dummodo ex parte alterius permutantis damno Ecclesie permutatio non fit. Quia absolutè illa permutatio in utilitatem Ecclesie cedat. Garcia n. 49.

5 Hinc fit si permutatio coram ordinario faciendâ est, obligatos esse permutantes allegare causam legitimam permutationis, & ordinarium illam examinare. Alias dispensatio nulla erit, ut pote in lege superioris facta absque causæ cognitione. Quod à fortiori procedit flante constitutione Pij V. §. 8. vbi ad hæc vbi ordinarius conceditur admittere posse permutationes, quæ canonicis sanctionibus, & Apostolicis constitutionibus permutantur, & si secus factum fuerit, irritum esse decernitur. At nullæ aliæ permutationes canonicis sanctionibus sunt permittæ, nisi ex quæ cedunt in necessitatem, aut utilitatem Ecclesie. Ergo aliæ sunt omnino irritæ; & iuanes. Garc. dist. 11. p. c. 4. num. 44. Quod adeo verum est, ut etiam superioris testanti adesse causam ad permutationem faciendam fides adhibenda non sit, nisi causa cognitionem præmierit, sic ex Decio. Alciato, & aliis doct. Garc. loco alleg. à n. 34.

§. II

Quæ beneficia permutari possunt.

- 1 Omnia beneficia permutari possunt.
- 2 Amplia ad beneficia commendata.
- 3 Item beneficia manualia.
- 4 Item beneficia iurisdictionæ.
- 5 Item reservata.
- 6 Sed non litigiosa.
- 7 Item beneficia nondum possessa.
- 8 Procedit doctrina, esto beneficium vnus pro pluribus permutet.
- 9 Beneficium vnus permutari non potest, non permutatio cui est vnus.
- 10 Neque permutari potest, dum speratur vnus habitura esse mortem possidentium beneficium.
- 11 Intellegitur de vnione beneficii certi, & determinati.
- 12 Item de beneficio vnus absolute, secus si vnus vnus sub conditione si per cessum, vel decessum, vel resignationem vacaret.
- 13 Supradicta sublimitari debent in resignatione coram Pontifice declarata vnione.
- 14 Quia si nulla facta mentione vnionis tenentur beneficia resignare.
- 15 Beneficia expectata resignare, vel permutare potest coram legitimo superiore.
- 16 Nunquam dari potest permutatio beneficii realis cum sit.

Regula generalis est omnia beneficia permutari posse, quia eorum permutatio utilis, & necessaria est Ecclesie, coactus ex toto tit. de rerum permutat. & tradunt omnes.

2 Amplia primo supradictam regulam ad beneficia commendata. Et quidem si in perpetuum commendata sint, seorsum conueniunt permutari posse: quia commendatio perpetua loco tituli succedit: sic aliis relatis docuit Azor. 2. p. inf. mor. al. lib. 7. c. 29. q. 11. Si autem sint ad tempus commendata, dubie quætionis est, an permutari possint, eo quod ij commendatarij non habent quid in alterum transferant, cum nec ius, nec titulum in beneficio habeant. Cæterum probabilis est autoritate eius, qui commendauit permutari posse, quia eius autoritate transmitti poterit ius temporale, quod commendatarius habet. Sic Andr. Gambar. de permutat. benef. 2. par. n. 88. Azor. aliis relatis, q. 17. Garcia de benef. 2. q. 4. n. 12.

3 Secundo extendit ad beneficia manualia, quæ licet perpetua non sint, sed ad nutum superioris amabilia, ex illius tamen autoritate transferri in alios possunt: Sic aliis relatis Azor. 2. p. 1. c. 29. q. 9. Rebuff. in prax. benef. de permutat. n. 49. Gonz. ad reg. & Cassell. gloss. 15. §. 6. n. 26.

4 Tertio extendit ad beneficia iurisdictionæ an possint inquam permutari patrono consentiente? Quod si abique illius consensu permutentur, permutatio tenet, dum non contradicatur illo vero contradicente rescindenda est, nisi facta esset in magna Ecclesie utilitatem, ut superiori cap. diximus de resignatione in